

Roberto Costantini

Jij bent het kwaad

Uit het Italiaans vertaald door Miriam Bunnik en Mara Schepers

Omslagontwerp Studio Ron van Roon

Oorspronkelijke titel *Tu sei il male*

© 2011 Marsilio Editori S.p.A., Venetië

© 2013 Nederlandse vertaling Miriam Bunnik, Mara Schepers en

Uitgeverij Wereldbibliotheek bv

Nieuwezijds Voorburgwal 330

1012 RW Amsterdam

www.wereldbibliotheek.nl

ISBN 978 90 284 2517 0

E-BOEK 978 90 284 4056 2

Zondag 11 juli 1982

Al bijna twee weken deed ik geen oog dicht. Het wereldkampioenschap voetbal dat in Spanje ten einde liep, had het leven van alle Italianen op zijn kop gezet. Na een moeizaam begin waren Argentinië, Brazilië en Polen op bijna onverklaarbare wijze gesneuveld tegen het Italiaanse elftal. Onvergetelijke avonden vol vreugde, gevolgd door een potje poker met Angelo, Alberto en andere vrienden, die voor mij vaak in bed eindigden met elke keer een ander meisje.

Het was de dag van de grote finale tegen de Duitsers en Rome was in de greep van een sluimerende overwinning die op het punt stond uit te barsten. De Italiaanse vlaggen waren overal uitverkocht. Wie er niet in was geslaagd er op tijd eentje te kopen had drie handdoeken aan het balkon gehangen, om de nationale vlag na te bootsen. Toen raakten in de winkels ook de handdoeken op en hadden de wanhopige laatkomers lakens geverfd.

Niemand twijfelde er meer aan dat Italië die avond wereldkampioen zou worden. Rome ontwaakte rustiger dan normaal, onder een heldere hemel. Alsof de Romeinen al hun energie wilden sparen om zelf de finale tegen Duitsland te spelen. Ook de zondagse uittocht naar het strand was minder dan gebruikelijk, uit angst vast te komen zitten in het verkeer en niet stipt om half negen voor de televisie te zitten.

Ik profiteerde ervan om in alle rust op het bureau te blijven en paperassen te ondertekenen. Niet dat er veel te doen was, maar ik wilde zeker weten dat ik die avond geen gedoe zou krijgen. Angelo belde vlak voor de lunch, hij was net met Paola naar de kerk geweest.

‘Ik heb een prachtafavond voor je georganiseerd, commissaris Balistreri.’

‘Als je onze avonden organiseert zoals je mappen op kantoor, dan heb ik zo mijn twijfels. Maar goed, laat maar horen.’

‘Iedereen komt naar Paola voor de wedstrijd. Alberto komt ook met zijn Duitse vriendin, dan kunnen we haar een beetje voor de gek houden. Tijdens de wedstrijd wordt er gegeten en gedronken. Als de wedstrijd voorbij is, gaan Paola en de anderen op straat feestvieren...’

‘Sorry, Angelo, maar wat als we verliezen?’

Ik wist het antwoord al. ‘Dat gebeurt niet, Michele, daar voorziet het programma gewoon echt niet in.’

‘Oké. We winnen dus, en dan?’

‘Dan blijven jij, ik, Alberto en een collega van hem binnen om een mooi potje poker te spelen. Als de anderen terugkomen van het feest kun jij een van de meisjes meenemen, die hebben vast allemaal zin om verder te feesten.’

‘Oké, Angelo. Maar ik ga vandaag niet de straat op met mijn Spider, met al die chaos. Kom jij me maar ophalen met jouw barrel. Ik ben stipt om vijf uur klaar.’

‘Ik weet nog niet of dat gaat lukken. Pater Paul heeft me gebeld, er is wat narigheid en ik moet rond half zes op kantoor zijn.’

‘Goddorie, op zondag? Moet je een liefdesnestje zoeken voor die Amerikaanse neppriester?’

‘Niet zo vloeken, Michele. Ik moet naar kardinaal Alessandrini, er zijn wat onverwachte aankomsten. Ik heb zelfs Elisa moeten bellen, die is al aan het werk.’

Plotseling veranderde mijn vijandigheid in enthousiasme. Ik had die godin niet meer gezien, maar herinnerde me haar nog goed.

‘Nou, dan ga ik met je mee. Kan ik me meteen verontschuldigen voor de vorige keer.’ Maakte ik een grapje? Meende ik het echt? Ik wist het zelf niet eens.

‘We gaan niet eens naar Elisa toe, dan zijn we haar alleen maar tot last. Ik moet alleen met de kardinaal de toewijzingen van de slaapplekken nakijken.’

‘Dat is goed, Angelo, dan ga ik wel even naar Elisa toe om dag te zeggen. Kom jij me maar om vijf uur ophalen.’

Een interessante avond kondigde zich aan. Bij Paola kwamen altijd mooie meiden uit het welgestelde Rome, mijn ideale doelwit. Euforie in het geval van een overwinning plus mijn duistere charme betekende gegarandeerd resultaat.

Ik liep naar de koffiebar op het plein tegenover het kantoor. De straten waren compleet verlaten, terwijl er binnen, in de koelte van de airconditioning, een heleboel mensen waren die niets beters te doen hadden dan over de wedstrijd te ouwehoeren. Ik bestelde een broodje en een biertje, en luisterde naar het geroezemoes van de gesprekken. Geen enkele twijfel over de overwinning, de Duitsers verloren altijd van ons.

‘Ook in de oorlog hebben we die nazimoffen op hun flikker gegeven,’ riep een hippie met een tatoeage van een hamer-en-sikkel op de rug van zijn smoezelige hand, omringd door andere langharige hippies. Ze gaven elkaar een paar sigaretten met een onmiskkenbare geur door.

Ik keek op de klok, ik had nog wat tijd over. En ik had er zin in. Ik was in burger, dus haalde ik mijn legitimatiebewijs tevoorschijn. Ik wachtte tot de joint de hand van die getatoeëerde vent bereikte en liep naar hen toe.

Ik liet hem mijn legitimatiebewijs zien en trok de joint uit zijn hand. ‘U staat onder arrest voor het gebruik van verdovende middelen,’ deelde ik hem mee.

Onthutst keek hij me aan. ‘Wat lul je nou, verdomde smeris?’

‘En ook voor belediging van een ambtenaar in functie. Volgt u mij alstublieft naar het bureau hiertegenover.’

Ik gebruikte met opzet het bureaucratische politietaaltje dat zij zo haatten. De hippie legde zijn smerige hand op mijn schouder.

De eigenaar van de koffiebar ging, zoals verwacht, naar buiten om de twee

dienstdoende agenten te halen die voor het politiebureau stonden. Ik had weinig tijd voor wat ik wilde doen.

‘Haal meteen die hand weg of ik zal geweldpleging tegenover een ambtenaar in functie moeten toevoegen aan de strafbare feiten die u ten laste worden gelegd in de lopende zaak,’ beval ik, terwijl ik mijn lach probeerde in te houden over de lulkoek die ik uitkraamde.

Door mijn toon en mijn woorden deed hij uiteindelijk wat ik wilde. Hij gaf me daarbij een duw en ik liet me op de grond vallen.

Dat is wat mijn collega’s zagen toen ze binnenkwamen. De hippie zou die avond de wedstrijd niet kunnen zien, ook niet in de Regina Coeli-gevangenis. Ik zou hem in de cel laten gooien, waar hij een zeer onrustige nacht tegemoet ging.

Toen ik terugkwam op kantoor, instrueerde ik de agenten. Ze mochten de wedstrijd kijken op het tv-toestel dat ze hadden meegenomen. Ze waren me erg dankbaar, maar ik maakte hun duidelijk dat ze me in ruil daarvoor na acht uur om geen enkele reden mochten lastigvallen. Om geen enkele reden, herhaalde ik met klem.

‘En als er nu iemand op het dak van het gebouw hiertegenover klimt en naar beneden wil springen?’ spotte een van de agenten.

‘Dan vertellen jullie hem dat hij morgen maar moet springen.’ Uit mijn toon maakten ze op dat ik het meende.

Om vier uur had ik zelfs de meest nutteloze paperassen weggewerkt en begon ik aan Elisa Sordi te denken, de godin. Helemaal alleen in dat kantoor, op zondagmiddag, in een verlaten stad. Ik kwam in de verleiding om niet op Angelo te wachten en in m’n eentje naar de Via della Camilluccia te gaan, maar het meisje had veel te doen en door mijn eerste ongelukkige kennismaking met haar was het beter om voorzichtig te zijn.

Mijn gecompliceerde geest bedacht een indirecte aanpak. Om tien voor vijf belde ik Angelo’s kantoor. De telefoon ging twee keer over en toen hoorde ik de verlegen stem die ik zo goed kende.

‘Met commissaris Michele Balistreri, we kennen elkaar al.’

Ze zei niets en ik ging verder: ‘Ik wacht op meneer Dioguardi, die me zou komen ophalen op het politiebureau. Is hij bij u op kantoor?’

‘Nee, hij is hier vandaag helemaal niet geweest. Hij komt straks, als het nodig is. Moet ik iets doorgeven, meneer de commissaris?’

Dat ‘meneer de commissaris’ vertederde me en stelde me gerust. Ondanks mijn flater had ze nog respect voor me. Of ze was bang voor me, wat nog beter zou zijn.

‘Nee, bedankt, misschien kom ik later even langs met meneer Dioguardi.’

Ze zei niets en ik hing op zonder gedag te zeggen.

Ik schaamde me tegenover Angelo een beetje voor dat telefoontje. Om mezelf in te dekken belde ik naar Paola’s huis. Zij nam op.

‘Ik geef hem even, Michele, we zijn net wakker en hij staat op het punt naar je toe te komen.’

‘Oké, tot straks.’

‘Michele, wat is er aan de hand?’ Hij klonk ongerust.

‘Niets, Angelo, ik wilde alleen zeker weten dat je niet vergeten was dat je me zou ophalen. Ik heb naar kantoor gebeld, omdat ik dacht dat je daar was, maar Elisa nam op.’

Verbaasd zweeg hij even. ‘Weet je zeker dat je op zoek was naar mij? Nou goed, over vijf minuten ga ik weg en nog eens vijf minuten later ben ik bij je.’

Tien minuten later kwam hij aan, kort na vijven. Hij had het dak van zijn oude Cinquecento opengeschoven. Het was vreselijk warm en het stonk er naar zweet, bier en Gitanes.

Na een paar minuten kwamen we aan bij de Via della Camilluccia, er was bijna niemand op de weg. De straat lag er rustig en stil bij, in het lommer van de prachtige bomen.

‘Ik steek er eentje op voordat we naar binnen gaan,’ zei Angelo. Rokend liepen we naar het groene hek. De portierster keek ons kwaad aan, maar we bleven buiten het hek staan roken.

‘Wat doet u hier, mevrouw Gina? Het is vandaag zondag,’ zei Angelo.

‘Ik ben mijn koffer aan het inpakken, vanavond vertrek ik.’

‘Kijkt u niet naar de wedstrijd?’

‘De wedstrijd kan me niets schelen, jullie zijn allemaal gek. Ik vertrek vanavond naar India.’

‘India? Wat gaat u daar doen?’ vroeg ik verbaasd.

Gina keek me afkeurend aan. ‘Jongeman, ik begrijp dat u het vreemd vindt, maar ik doe elk jaar twee weken vrijwilligerswerk. Kardinaal Alessandrini organiseert de reis, dan kan ik hem later vertellen hoe de dingen daar werken.’

‘Hebt u Elisa gezien?’ vroeg Angelo, ook om te voorkomen dat ik een misplaatste opmerking zou maken.

‘Elisa zit sinds vanochtend op kantoor te ploeteren, arm meisje. Ze is alleen voor de lunch naar buiten gegaan, ik zag haar terugkomen met Valerio. Een halfuur geleden heeft ze me via de intercom gebeld en ben ik naar haar toe gegaan om het werk op te halen dat ik naar kardinaal Alessandrini moest brengen.’

‘Dank u wel, mevrouw Gina,’ zei Angelo. ‘We gaan nu naar de kardinaal om te zien of alles in orde is, dan kan Elisa naar huis.’

‘Ik wil niet het risico lopen gearresteerd te worden, ik wacht hier op je, Angelo.’

Hij wierp me een vermanende blik toe. ‘Ik kan je zien vanaf het balkon van de kardinaal, hoor, hou je gedeisd.’ Ook al was het balkon van villa B ver weg, het was inderdaad goed te zien vanaf het hek. En andersom. Viel dat even tegen.

‘Ik blijf hier, dat zweer ik,’ beloofde ik met gekruiste vingers.

Angelo ging op weg en ik bleef alleen achter met mevrouw Gina. Ik aan de ene kant van het hek met mijn sigaret, terwijl zij aan de andere kant de ramen van het wachthokje schoonmaakte om ze glimmend achter te laten voordat ze vertrok. Ze werd wat milder. ‘Het spijt me van het roken, maar de graaf is een arrogante fanatiekeling en zijn zoon is nog erger.’

Graaf Tommaso dei Banchi di Aglieno genoot niet bepaald de sympathie van de norske portierster. En dat achterlijke joch met zijn verrekijker al helemaal niet.

Ik keek omhoog naar het balkon van villa A. Een vluchtige weerspiegeling, toen niets meer. Manfredi was verlegen vandaag.

Angelo verscheen op het balkon van villa B, samen met Alessandrini. Ze maakten weidse gebaren naar me en verdwenen weer naar binnen. De intercom in de portiershokje ging over. 'De kardinaal vraagt of u naar boven komt,' zei Gina. 'Ik zeg u alvast gedag. Ik ga nog even naar de kerk voordat ik vertrek.'

Die vervloekte priester, alsof zijn kletspraat me iets kon schelen. Ik stond op het punt om toch het lot te tarten bij Elisa toen er een dienstauto stopte bij het hek. De chauffeur stapte snel uit de auto om het portier open te doen voor graaf Tommaso dei Banchi di Aglieno, terwijl mevrouw Gina het voetgangershek voor hem openmaakte.

Hij stond ineens recht voor me, onberispelijk gekleed en ondanks de hitte zonder een druppeltje zweet.

'Ik heb gehoord dat u een vriend bent van Dioguardi en dat u politiecommissaris bent. Bent u hier voor een officieel bezoek?'

Ik ging ervanuit dat hij een grapje maakte en lachte dommig. De graaf keek me aan alsof ik een idioot was. Zonder nog iets te zeggen keerde hij me de rug toe en liep naar de ingang van zijn villa. Ik keek hem na, boos op mezelf omdat ik me zo ongemakkelijk had gevoeld. Een onprettig gevoel waaraan ik helemaal niet gewend was.

Toen liep ik naar villa B, onzeker over wat ik zou doen. Ik liep het risico weer te verdwalen tussen de tennisbaan en het zwembad. Weer kwam ik pater Paul tegen, net als de eerste keer.

'Commissaris, de kardinaal verwacht u.'

Deze keer was hij serieus, zijn gebruikelijke glimlach ontbrak. Hij leek gespannen, zijn blauwe ogen onrustig boven zijn sproeten, zijn rode haar door de war. Om zich verstaanbaar te maken had hij zelfs een Italiaans werkwoord tevoorschijn getoverd.

'Gaat u vanavond ook de wedstrijd kijken, pater Paul?' Ik vroeg het hem vooral om wat tijd te winnen, ik voerde een kleine interne oorlog met mezelf.

'Ja, bij San Valente, met de kinderen. Ik nu te laat.' En hij liep door zonder gedag te zeggen.

Ik bleef staan kijken naar het raam van de godin, het enige dat openstond, en nu stond er een bloem op de vensterbank, die het meisje buiten gezet moest hebben toen de zon niet meer op het raam stond. Ik wist niet wat ik moest doen, ik bleef een paar minuten besluiteloos staan om het tafereel te bewonderen. Toen liep ik naar de lift en staarde naar de knopjes met nummer 2 en nummer 3.

Angelo stond op me te wachten op de gang bij de kardinaal. Zwijgend liepen we door de grote verlaten woonkamer naar zijn privékantoor. Daar zat kardinaal Alessandrini, in het rood gekleed, achter een groot bureau door de papieren van Elisa te bladeren die mevrouw Gina hem had gebracht. Hij maakte meer indruk

in die kleding en in die ruimte. Hij was niet gewoon een energieke en intelligente priester, hij was een man die macht had en almaar meer macht zou krijgen. Angelo zag er bezorgd uit. Er moest een probleem zijn geweest, werk dat niet naar behoren was gedaan.

‘Commissaris Balistreri, wilde u niet binnenkomen om mij gedag te zeggen?’ zei hij. Zijn toon was hartelijk, maar ik voelde een spoortje van iets wat niet in orde was.

Angelo was het balkon op gelopen. Ik zag hem staan roken, terwijl hij nerveus door een paar dossiers bladerde.

‘Ik wilde niet storen. Ik weet dat u en Angelo dringende kwesties hebben. Is er een probleem?’

Alessandrini wees naar de stoel tegenover hem. ‘Niets waardoor jullie de wedstrijd moeten missen. Kan ik u een glas limonade aanbieden, terwijl uw vriend de moeilijkheden oplost?’

Het probleem was ongetwijfeld dat Angelo en Elisa niet genoeg verblijfplaatsen hadden gevonden. Die vriendelijke in het rood geklede man kon vast ook erg hard zijn als hij wilde.

De kardinaal maakte een kleine koelkast open en vulde een glas met koude limonade.

‘U bent jong, meneer Balistreri, maar zeer ervaren. Ik weet dat u van alles hebt gedaan...’

Zo zei hij het letterlijk, waarmee hij bevestigde dat hij een heus dossier over mij had.

‘Ik heb wat stomme dingen gedaan, maar ook goede, net als iedereen.’

‘Het belangrijkste is dat je van je fouten leert. Ook de Übermensch van uw dierbare Nietzsche zal op een dag bij God langs moeten...’

Goed, ik had twaalf jaar geleden wel een grote fout gemaakt. Een doodzonde, waarvan alleen een priester me kon verlossen. Maar ik had helemaal geen zin om het daarover te hebben met de kardinaal.

‘Ik zie dat je daar tenminste wel mag roken.’ Ik wees naar het balkon om van onderwerp te veranderen.

‘Natuurlijk, het Vaticaan valt buiten de “rechtsbevoegdheid” van de graaf. Gaat u maar naar Angelo, als u wilt,’ lachte hij beminnelijk, ironisch. Maar hij was een beetje afwezig, alsof hij in gedachten verzonken was.

Ik liep naar buiten en rookte achter elkaar twee sigaretten, terwijl mijn vriend aan het werk was.

Toen ging de telefoon in het kantoor en terwijl de kardinaal opnam, vroeg ik aan Angelo hoeveel werk hij nog had. ‘Bijna klaar,’ mompelde hij. Hij klonk serieus, bezorgd. Ik vervloekte Alessandrini en zijn macht over mijn vriend. Ik vond het niet leuk Angelo zo ongerust te zien vanwege zijn priesterlijke werkgever en vond het maar niks dat hij zich zo onderdanig gedroeg ten opzichte van die man.

Het telefoongesprek van de kardinaal was kort en werd afgesloten met een eenvoudig: ‘We zien elkaar daar om kwart voor zeven.’

Angelo liep weer naar binnen en overhandigde de kardinaal een paar documenten. ‘Alles in orde, eminentie, ik laat de definitieve oplossingen op uw bureau achter zodat u me morgen een bevestiging kunt geven voordat de gasten aankomen. Wat betreft die andere kwestie zal ik mijn uiterste best doen...’

‘Daar ben ik van overtuigd. Nou, dan zou ik voorstellen om naar buiten te gaan, het is tien over zes en ik moet naar het Vaticaan. En jullie hebben volgens mij ook plannen voor vanavond.’

‘Kijkt u niet naar de wedstrijd, eminentie?’ vroeg ik.

‘Ook ik ben van vlees en bloed, meneer Balistreri. Ik probeer voor half negen terug te zijn.’

We namen de lift naar beneden. Ik wierp een vluchtige blik op het open raam op de tweede verdieping. Ik moest proberen er niet meer aan te denken.

Mevrouw Gina was er niet, ze was naar de kerk gegaan. De kardinaal nam haastig afscheid van ons en stapte in een taxi die al klaarstond bij het hek.

We stapten net in de Cinquecento toen we de graaf uit villa A zagen komen, samen met een zeer jonge vrouw en een lange jongen, met flinke, opvallende spieren onder zijn rode T-shirt en een motorhelm op zijn hoofd. Zoals gewoonlijk stond de Harley Davidson naast de Aston Martin. De graaf legde een stevige hand op de schouder van de jongen en opende het hek met een afstandsbediening. Toen gingen ze weg, hij en Ulla in de James Bond-auto en de jongen op de *Easy Rider*-motor.

Toen we bij Paola thuis aankwamen, waren er al aardig wat mensen. Angelo ging meteen naar de keuken, hij was een van de koks. Ik bood aan om de grote tafel bij de televisie te dekken. Daarna hielp ik Paola vol toewijding met het ontvangen van de andere gasten, terwijl Angelo aan het koken was. Zo kon ik als eerste de kwaliteit van de binnenkomende vrouwen beoordelen. Mijn broer arriveerde met zijn elegante Duitse vriendin. Af en toe liep ik naar de keuken en trof Angelo steeds bezweter aan tussen de pannen en glazen wijn. Hij ging volledig op in de bereiding van de pasta *all'arrabiata*, samen met Cristiana: lang rood haar, tenger, grote borsten en een spijkerbroek, die een opmerkelijke onderrug omlijstte. Vanaf dat moment voerde ik het aantal bezoeken aan de keuken op en uiteindelijk bleef ik daar met haar staan kletsen.

Om acht uur waren er inmiddels zo'n vijftig mensen, die overal op elkaar gepropt stonden. Door de openstaande ramen kwam de hitte van die bloedhete middag nog naar binnen. Uit de naastgelegen gebouwen klonk het gelach van groepen vrienden die bij elkaar waren gekomen voor het evenement. Ik wierp een blik op straat: compleet uitgestorven.

Er hing een feestelijke sfeer in huis. Na een paar glazen witte wijn stortte ik me met Cristiana in een gedurfde discussie over het verschil tussen seks als overwinnaar of als verliezer.

‘Je bent een aardige, maar gevaarlijke idioot, Michele. Paola heeft me aangeraaden ver bij je uit de buurt te blijven.’

In werkelijkheid was Paola echt een goede vriendin. Ze wist best dat meisjes werden aangetrokken door dat soort adviezen, als vliegen op stroop.

‘Kijk uit, ik zou je kunnen arresteren voor belediging van een ambtenaar in functie.’

Ze begon te lachen. ‘Zou u me dan ook in de boeien moeten slaan, meneer de commissaris?’

‘Eerst zou ik je in de boeien slaan en dan grondig verhoren. En als je je verzet...’

‘U zou me flink moeten martelen om me aan het praten te krijgen, meneer de commissaris. Misschien zelfs met de zweep erover.’

Ik keek uitdrukkelijk naar haar kont. ‘Dat is niet altijd zinvol als marteling, sommige vrouwen vinden dat juist lekker.’

Ze bloosde en begon te lachen. Ik had mijn plan voor na de wedstrijd en het potje poker veiliggesteld. Het kostte weinig moeite die avond. Met alle sigaretten en alcohol die ik naar binnen werkte, was dat maar beter ook. Ik keek de keuken in. Angelo, zwetend als een otter en al bijna dronken, legde de laatste hand aan een prachtige driekleurige rijstsalade.

Toen begon de wedstrijd. Op mijn hurken tussen Cristiana’s benen dronk ik, rookte ik en bad ik tot Paolo Rossi.